Anys Daurats

REVISTA TRIMESTRAL DE L´ESPLAI DE LA GENT GRAN

DE LA SEU D´URGELL NÚM 4 2011

ANYS DAURATS

Publicació trimestral

Coordinador
Isidre Domenjó

Consell de Redacció
Antoni Temprado
Pere Farràs

Col·laboradors
Montserrat Bonet
Antoni Temprado
Pere Farràs
Carles Dalmau
Juani Menduiña
Imma Espuñes
Lluïsa Cortés
Julio Moreno
maria Cortés

Il·lustració Portada
Antoni Temprado

Adreça
Plaça Pati Palau, s/n
25700 La Seu d'Urgell
http://anysdaurats.blogspot.com
Telèfon: 973351866
jubilatsseu@mailpersonal.com
http://www.esplailaseu.es

Sumari

Una eina de participació	3
la festa de la Gent Gran	4
Taula rodona	4
Cançons populars	4
Visita a l'Arxiu Comarcal	5
Visita a les Caves Raïmat	5
Gimnàstica amb coreografia	5
Campionat de billar i petanca	6
Manifest a Sant Domènec	6
Festa de cloenda, dinar i ball	7
Associació gent Gran Voluntària (ASVOL)	8
Activa la ment	8
La castanyada	9
Sardanes a l'Esplai	10
Visita de l'Esplai L'Avinguda de Sabadell	11
Presentació del llire "Carrer Major de la Seu"	11
Crònica del viatge a Galícia	12-13
Viatge a Lleida per la Setmana de la Gent Gran	14
Tot recordant el passat	15
Les festes de Nadal	16-19
La saviesa de l'experiència	20
Esmolem la memòria	21
De tot una mica	22-23

Col·laboradors:

Pirenaica Societat Cooperativa

Sra. Maria R.

Sra. Mercè S.

Una eina de participació

Benvolguts amics, benvolgudes amigues:

Un cop a les portes de l'hivern, estic molt agraïda de poder-me adreçar a tots vosaltres a través de la revista "Anys Daurats".
Compliu el vostre quart número i ja és tot un projecte col·lectiu que a poc a poc es va afermant com una eina de participació, de comunicació i d'opinió, no solament dels vostres socis sinó de tot el col·lectiu del que vosaltres en formeu part. És un mitjà on plasmeu les vostres vivències, anècdotes, inquietuds i sobretot les tasques de la feina que desenvolupeu.
Felicitar-vos també perquè la vostra entitat, L'Esplai, continua sent un referent a la nostra ciutat, sou passat però sobretot present i futur. En aquest temps de crisi econòmica sou referència i amb el vostre esforç i experiència sou un privilegi per a les societats que volen millorar el lloc on viuen. El fet de ser gran no vol dir indiferència sinó que cada dia ens demostreu que sou persones compromeses amb la Seu i el conjunt de la societat.
Des de la Regidoria de la Gent Gran continuarem potenciant el treball comunitari en aquest àmbit i donant un paper actiu a la gent gran de la nostra ciutat.
No voldria acabar sense donar-vos les gràcies per la vostra acollida i la vostra col·laboració. Vull desitjar-vos també que la vostra revista tingui una llarga vida. I com que ens apropem a unes dates molt assenyalades, desitjar-vos unes bones festes de Nadal i de Reis.

Gràcies a tots.

Montserrat Bonet
Regidora de la Gent Gran

> Cada dia ens demostreu que sou persones compromeses amb la Seu i el conjunt de la societat.

MAVISA
MADERAS Y VIRUTAS SEO, S.A

- FUSTES DEL PAÍS I D'IMPORTACIÓ
- EINES, MAQUINÀRIA I MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
- PAVIMENTS
- SANITARIS
- ELECTRODOMÈSTICS
- MOBLES DE CUINA
- SUB. INDUSTRIALS

MAVISA: Avinguda Valls d'Andorra, 5 - 25700 LA SEU D'URGELL - Tel. 973 350 027
Fax 973 354 376 - Adt. 144 - www.mavissa.es - mavissa@mavissa.es

MAPFRE

COMES BALLETBÓ, S.L.
Agència d'assegurances - nº ref.2749

Av. Pau Claris, 33
25700 La Seu d'Urgell
Tel. 973 354 762 - 973 352 313
e-mail: jcomesb@mapfre.com

Recepció
Hotel La Seu
Ctra. Lleida, 21
25700 La Seu d'Urgell
Lleida
Tel. 973 35 24 00
Fax 973 35 34 10

Que difícil es compartir opinions. No es fàcil, oi? Doncs jo m'he proposat, aprofitant les festes d'aquesta tardor, fer un cafè amb els amics de la junta de L'Esplai amb l'ànim d'opinar de la Setmana de la Gent Gran i d'una Fira mil·lenària que enguany ha celebrat la 17a edició de la fira de Formatges Artesans del Pirineu.
La Setmana de la Gent Gran ens ha fet gaudir d'uns moments especials. Tots els membres de la junta s'han esforçat en la mateixa, i de veritat que ho han aconseguit amb el seu treball, dedicació, voluntat i màxima col·laboració a tots els actes. És a dir, una implicació digna de ser esmentada.

La Setmana de la Gent Gran

Taula rodona

Dissabte 1 d'octubre es va celebrar una Taula Rodona, amb Montserrat Bonet, regidora de l'Ajuntament, i la col·laboració de Ràdio Seu. L'opinió de tots ells és que la trobada no va tenir el ressò que es mereixia. Malgrat la falta de públic, alguns d'ells membres de la junta, es va superar amb unes propostes interessants dels participants a la regidora i que foren divulgades a través de Ràdio Seu.

Concurs de

cançons populars

No podia faltar un concurs de cançons populars, amb música en directe a la residència del Sant Hospital, amb la participació d'alguns dels residents. Cal fer esment de l'alegria dels avis, com cantaven i intentaven recordar el títol de cadascuna, de les cançons durant tota l'estona que va dura l'actuació. Com en tots els actes no hi podia faltar un reconeixement als voluntaris que hi van participar.
Es mereix un apart especial el cor del Esplai. Sempre que se'ls demana, ells i elles hi son. Aquesta setmana han cantat a l'Hospital i als jardins de la Llar de Sant Josep. Tot i el fred, ens ho vàrem passar d'allò més bé, Oi que sí, Imma?

Visita a l'Arxiu Comarcal

Tots els que hi anaren varen sortir entusiasmats de la visita a l'Arxiu Comarcal, tant per l'explicació del director, senyor Julio Quílez, com de la presentació que els va fer, de la projecció en 3D de fotografies històriques, així com la visita a la resta de les instal·lacions: la sala de desinfecció, la de treball, el dipòsit de documents, la sala de suports especials, de gran format i, finalment, la sala de consulta.

Visita a les Caves Raïmat

Sens dubte, l'opinió general dels que hi varen anar és que va ser molt completa, tant la visita a les caves com el dianar de després al restaurant El Galeó. Havent dinat ens arribàrem a la Seu Vella. A dir dels que hi anaren, és obligat fer un agraïment a l'Organització.

Gimnàstica amb coreografia

Tot un èxit, i així ho manifesten tots els de la junta, elles per la seva actuació i ells contents de veure la coreografia. El Palau d'Esports feia molt de goig. La Juani ens comenta que hi varen participar 40 sòcies de L'Esplai, motiu que la junta aprofita per donar les gràcies a totes.
El públic va quedar molt satisfet. I es mereixen un esment especial, ja que ha estat la vegada més concorreguda. No hi podia faltar la coca i les begudes. Varen ser uns moments plens de concòrdia i amistat.

Campionat de billar i petanca

A les quatre de la tarda del dissabte 1 d'octubre es van celebrar dos campionats, un de billar i un altre de petanca, els quals van comptar amb la participació d'un gran nombre d'entusiastes d'aquests esports. El de billar es va celebrar al centre cívic El Passeig, i el de petanca es va fer a les pistes Municipals de Petanca. En ambdós campionats va estar present la regidora de la Gent Gran, Montserrat Bonet, que ens va fer el lliurament dels trofeus als primers clacificats- Al camp municipal de petanca, en acabar, hi va haver un pica-pica ofert pel club. La regidora va quedar gratament sorpresa pel nivell de participació i per l'entusiasme que en tot moment van tenir els participants.

Manifest a Sant Domènec

L'últim dia, amb la celebració de la clausura de la festa, tots van estar d'acord en què va ser molt interesant, amb la salutació de l'alcalde, que ens va fer la presentació de la regidora Montserrat Bonet. Ens van parlar de propostes a tenir en compte per la gent gran. Un fet va ser comentat per tots els membres de la junta: la felicitació a la Juani que va tenir el privilegi de llegir el Manifest de la Generalitat de Catalunya

No hi podien faltar les havaneres, que ja són normals en tots els actes de festa de la gent gran. Després es va fer la foto de tots els participants.

Foto del grup

Festa de cloenda, dinar i ball

Tothom es va sentir molt satisfet, tant amb el dinar com amb el ball. La Lluïsa és la que més detalls ens aporta. Un bon dinar, amb un ambient agradable i participatiu, amb un ball amentiat pel Jordi i el Martí, amb una musica adient al temps de la concurrència. Va ser una final de festa en què també hi va haver coca i moscatell per a tothom.

El president, en nom de tots el membres de la junta, va expressar el seu agraïment al senyor alcalde, Albert Batalla a la regidora Montserrat Bonet, a Ràdio Seu, al director de l'Arxiu Comarcal, Julio Quílez, i a tots els voluntaris que ens han ajudat en aquesta Setmana de la Gent Gran. Moltes gràcies a tots.

Farràs. Fotos: A. Temprado

Associació Gent Gran Voluntària (ASVOL)

El dijous 15 de setembre es va celebrar a l'Esplai de la Seu una reunió del voluntariat en què van participar el nostre representant provincial d'ASVOL, el Sr. Josep E. Soberà i la nostra gestora social, la Sra. Lourdes Baulies Dalmau.
Us farem cinc cèntims de què significa ASVOL
L'Associació Gent Gran Voluntària (ASVOL) és una associació conveniada amb la Fundació "la Caixa" que porta a terme diferents activitats socials i culturals a través de les tecnologies de la comunicació, les visites culturals i la difusió científica. A més, coordinen programes de voluntariat social i recolzen socialment col·lectius amb dificultats.
En el nostre Esplai som una trentena de voluntaris, que treballem sense ànim de lucre i que acceptem una prestació voluntària, lliure i altruïsta de serveis en pro de les persones que ho necessiten.
Cal destacar que els voluntaris de la Seu dinamitzem les següents activitats: labors i manualitats, pintura, cor musical, visites guiades, presa de pressió arterial, informàtica, recollida d'aliments en favor dels més necessitats, xerrades i activitats lúdiques a les escoles, etc.
Des d'aquí, si tu ets una persona activa i amb inquietuds, amb ganes d'ajudar els altres, volem convidar-te a què formis part del nostre equip, tindràs la satisfacció de participar d'una vida més activa a l'Esplai i d'ajudar persones que ho necessitin, perquè estem convençuts que ajudar els altres engrandeix l'ànima.
T'hi animes? T'hi esperem amb els braços oberts.

Ratatouille 66

Activa la ment

El passat 21 d'Octubre es va iniciar en la nostra Ciberaula de l'esplai una nova activitat, "Activa la Ment". Aquesta activitat està dissenyada per professionals de la neuropsicologia i pensada perquè la gent gran mantingui la seva ment en forma d'una manera senzilla i entretinguda.

Aquest programa ofereix més de 1.200 exercicis enfocats a treballar sis àrees cognitives principals: el llenguatge, la memòria, l'atenció i concentració, el processament visual i l'auditiu i les funcions executives.

L'activitat està dirigida per la monitora Ariadna Fernández i hi van participar 13 socis. Des d'aquí us animo a què us apunteu a fer aquesta activitat, una forma molt interessant de tenir preparada la ment per evitar possibles malalties mentals a què estem exposats els majors d'edat.

La Castanyada, festa popular de Catalunya

Hola, amics. Ha arribat el mes de novembre i amb ell la Castanyada, la festa popular de Catalunya per celebrar el dia de Tots Sants.

Per primera vegada hem celebrat a l'Esplai una popular castanyada en què han participat més de 140 socis. Tots els membres de la junta i voluntaris han col·laborat en dur a terme tan popular esdeveniment. Aprofitant la tarda de ball de diumenge dia 30, s'han rostit un total de 24 quilos de castanyes, s'han repartit 500 panellets i 15 litres de moscatell

Després de la Castanyada; membres de la junta han rebut la felicitació de la majoria dels socis, tot manifestant que havien quedat gratament satisfets i animant-los a segui amb aquesta línia, ja que feia anys que això es trobava a faltar.

Explica la llegenda que, durant l'Edat Mitjana, el dia dels difunts, però sobretot en la seva vigília, les famílies es reunien al voltant del foc i resaven durant tota la nit pels seus morts. Per a tal tasca, necessitaven ingerir aliments amb alt contingut energètic i, en ser la castanya el fruit més abundant de l'època, va esdevenir el motor de la llarga nit, al costat dels panellets i els moniatos. Tot això ho preparaven les dones mentre els homes anaven a recollir llenya perquè el foc no s'apagués en tota la nit. Un cop arribat el moment, menjaven i bevien vi dolç.

Antoni Temprado

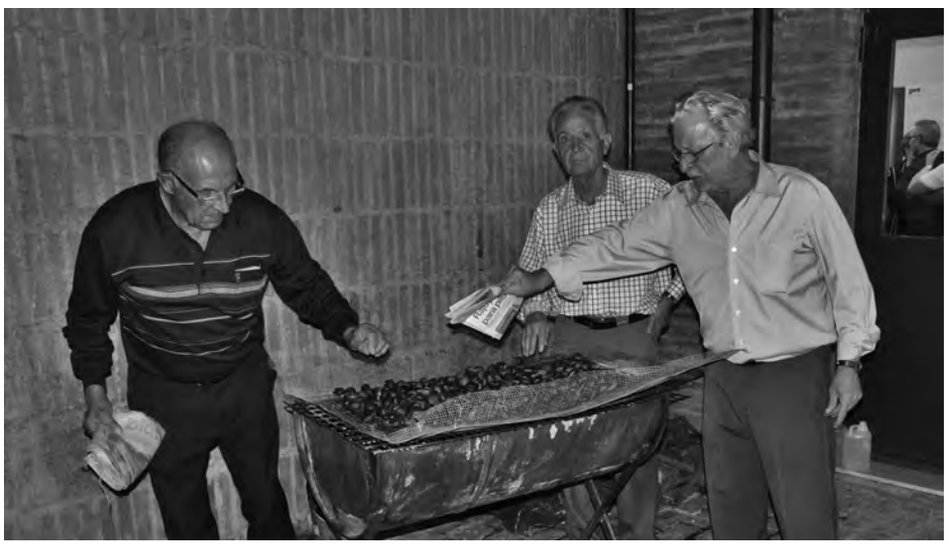

Sardanes a l'Esplai

Tots els dissabtes, a partir de les 5 de la tarda i fins al vespre, a l'Esplai de la Gent Gran hi ha ballada i audició de sardanes. Vine a ballar sardanes. T'ho passaràs molt bé!

La sardana és una dansa popular catalana i el ball nacional de Catalunya. Presents a tot arreu del territori català, les sardanes potser són hereves de les danses ibèriques, alguns fins i tot li atribueixen orígens grecs; tanmateix no hi ha dubte del seu parentiu amb les danses sardes, de les quals prengué la forma i denominació actuals. Abans, hi havia dos versions, llarga o curta segons la seva durada; encara que avui en dia aquesta denominació ja ha desaparegut completament en favor de la primera d'aquestes. La melodia comença amb una breu introducció o introit dut a terme pel flabiol, per llavors donar entrada a la resta dels instruments de la banda o cobla.

La rotllana de la sardana està formada per un nombre indeterminat d'homes i dones alternats que es donen la mà i compten compassos per tal de concloure la peça en el mateix moment. Primer es donen passos breus seguits d'un contrapunt musical i després entren els passos llargs més vius. Un cop acabada la música, els sardanistes apropen les seves mans al centre de la rotllana.

Aquesta és una dansa oberta a tothom, i qualsevol persona d'aquí o de fora que s'hi vulgui unir, sàpiga marcar els passos o no, en principi es benvinguda. Només cal que s'introdueixi a la rotllana per l'esquerra d'un home per tal de no separar-lo de la seva parella femenina, que s'ubica a la seva dreta.

Una cobla sardanista està formada normalment per onze músics i dotze instruments. El motiu pel qual es dóna aquesta discordança és que el qui toca el flabiol, una mena de flauta popular de la introducció també toca el tamborí. La resta dels instruments participants són dos tibles, dos tenores, dos trompetes, un fiscorn, un trombó i un contrabaix, que constitueix l'únic element de corda.

CARBÒNIQUES
ALT URGELL SA
c/ Montferrer s/n
25711 MONTFERRER
Tel. 973 352 904

ESTAÑOL
-GESTORIA ADMINISTRATIVA
-CORREDORIA D'ASSEGURANCES
-ASSESSORIA FISCAL, LABORAL, COMPTABLE
-IMMOBILIÀRIA (API)
-INFORMÀTICA
-PROTECCIÓ DE DADES
TLF 973 350 100 FAX 973 350 117
www.estanol.com
estanol@estanol.com

Hola amics /gues, el passat mes d'agost vam tenir una grata visita a l'Esplai de la Seu, van venir a veure'ns dos membres de la Junta de l 'ESPLAI L'AVINGUDA de Sabadell, la Teresa Guitart Cases i el seu espòs Jaume González
Vam estar presents el nostre president, Julio Moreno i jo conversant amb ells, en una amigable xerrada, canviant impressions sobre els nostres respectius Esplais, interessant-nos per les activitats que ells i nosaltres portem a terme, preocupant-nos per les coses que es poden millorar per bé de tots els socis, també vam parlar de fer intercanvis de viatges, ens van convidar a desplaçar-nos a Sabadell per conèixer les seves instal·lacions i nosaltres els vam retornar la invitació, és possible que per l'any que ve es pugui organitzar un viatge econòmic i anar a fer-los una visita, i com no , més endavant poder tenir més contactes amb altres esplais,
Gràcies **Teresa** i **Jaume** per la vostra visita, per la vostra simpatia i per tot el que ens heu aportat. Aquí teniu uns amics pel que us faci falta.

Us deixo les activitats que ells realitzen a Sabadell per si us interessen algunes i les podem realitzar aquí més endavant

TRIMESTRE 2011

SARDANES: TEATRE: GIMNÀSTICA: MEMÒRIA : CORAL:

PINTURA: BALL DE SALÓ: CATALÀ: RISOTERÀPIA ANGLÈS:

TAI-TXI: PILATES: COUNTRY: TALLERS DE LECTURA, INFORMÀTICA,

CONFERÈNCIES, EXPOSICIONS, CINE FÒRUM, BALL ELS DIUMENGES TARDA I FESTES TRADICIONALS

Antoni Temprado

Presentació del llibre "Carrer Major de la Seu", de Carles Dalmau

Aquet 25 de novembre en Carles Dalmau ens va fer gaudir amb la presentació del seu llibre *Carrer Major de la Seu*. Gracies i felicitats, Carles

simac electrònica

venda
instal·lacions
reparació
servei tècnic
lloguer
hi-fi
dvd/vídeo
àudio portàril
h. cinema
videocàmeres
tv/cd

c/ Mare Janer, 39
Tel. 973 35 23 18 - Fax 973 35 41 67
25700 LA SEU D'URGELL
simac@logiccontrol.es

Farmàcia Cepero
Llic. Jorge Cepero Calvete
Udo. Cristina Gómez Adrián

Serveis :
- Atenció farmacèutica personalitzada
- Dermofarmàcia
- Dietètica infantil i adults
- Ortopèdia menor
- Fórmules magistrals
- Homeopatia
- Veterinària

c/. Major, 34
25700 La Seu d'Urgell (Lleida)
e-mail: farmaciacepero@hotmail.com
Tel. 973 350 120
Fax: 973 353 278

Crònica del viatge a Galícia

Hola, amics! La setmana del 6 al 12 de novembre d'aquest any s'ha celebrat el viatge programat a Galícia. La sortida es va efectuar el dia 6 a les 4 del matí des de la parada d'autobusos de la Seu, i després de 4 parades (a Alfajarín, Biesca, Benavente i A Gudiña) vam arribar a la vil·la de Castrelo, on ens van allotjar a l'hotel Cruceiro

El dia 7 vam visitar Vigo, a la província de Pontevedra, amb la ria que porta el seu nom, i les illes Cíes. La ria està plena de muscleres on es cultiven musclos, vieires, ostres i altres mariscs. També vam fer una visita a la muntanya d'O Castro per veure el castell i contemplar una vista fabulosa de tota la ciutat. Finalment vam recórrer el mercat de la Pedra, una de les atraccions turístiques més visitades a Vigo, ja que s'hi pot trobar tot tipus de roba de marca a molt bons preus.

A la tarda vam visitar l'illa de la Toja. Situada a O Grove, a la ria d'Arousa, l'illa de la Toja rep aquest nom perquè només hi havia tojos, matolls, esbarzers... en definitiva, era una illa abandonada. L'any 1905 es va decidir obrir una fàbrica de gels i sabons i un balneari aprofitant les propietats curatives de l'illa.

S'hi accedeix per un pont de principis del segle XX, però remodelat recentment.

Més tard vam visitar les muscleres a bord d'un catamarà, on vam poder degustar musclos, regats amb un bon vi. Finalitzat el passeig en catamarà, vamretornar a l'hotel.

El dia 8 va ser un dia lliure. Sols o en gru,p vam realitzar les compres que solen fer-se en aquestes excursions. Un grup vam estar visitant Vilagarcía d'Arousa, ciutat costanera que mira al mar des de la seva situació privilegiada, en el marge esquerre de la bella ria d'Arousa, i vam visitar el mercat que se celebra els dimarts.

A la tarda, vam visitar uns cellers artesanals on es va poder degustar el famós vi d'albariño.

FARMÀCIA PERUCHET
MARIA TERESA PERUCHET i CASAL, Farmacèutica
Telèfon: 973 355 550 - Fax: 973 360 851
C. Joaquim Viola Lafuerza, 14-18 25700 LA SEU D'URGELL Lleida

CADÍTOURS
AGÈNCIA DE VIATGES
C. Major, 77
Tel.: 973 35 02 35
Tax: 973 35 33 49
C. Comtat d'Urgell, 8
Tel.: 973 36 01 77
Fax: 973 35 36 54
25700 LA SEU D'URGELL

El dia 9 l'excursió ens va portar a Pontevedra, on vam poder visitar les ruïnes de Sant Domènec, restes de l'església del convent del mateix nom, on es conserva la capçalera de l'església amb cinc absis gòtics de finals del segle XIV. La basílica de Santa Maria la Major i l'església de la Divina Pelegrina.

Tot seguit vam visitar Combarro, una parròquia del municipi de Poyo. El més destacable és la seva zona vella, on hi ha una gran quantitat d'*horreos* i *cruceros*, a més de l'església parroquial.

I a la tarda vam tenir l'ocasió de visitar Cambados, un lloc en el qual s'ajunten elements de gust senyorial i mariner. Vam visitar

l'església de Sant Benet, l'església de Santa Mariña de Dozo i el Parador Nacional.

El dia 10 vam visitar Santiago de Compostel·la. La tradició diu que es va donar sepultura a l'apòstol Santiago el Major. D'especial importància artística és la seva Catedral. dedicada precisament a l'Apòstol. És també rellevant la seva Universitat, de més de 500 anys d'història. Un cop realitzada la visita a la catedral, vam fer un recorregut pel centre històric: la Rua do Franc, el passeig de l'*Alameda* amb les dues Maries (les dues en punt), el passeig *Dos Leons*, el Parador dels Reis Catòlics, etc.

cuidaSeu

Serveis d'atenció domiciliària per a les persones dependents

Higiene i cura de la persona Control de la medicació
Mobilitzacions Àpats Acompanyament...

On ens podeu trobar?

Al carrer Capdevila, 29 3a despatx 4 - 25700 La Seu d'Urgell

Tel. 608 846 675

ASSESSORIA EMPRESARIAL
NAVARRO grup

Assegurances de tot tipus, i al millor preu.
Sol.liciti pressupost, sense compromís.

NAVARRO ISCLA ASSESSORS, S.L.

Av. Pau Claris, 16 - baixos
Tel. 973 35 11 09
Fax. 973 35 25 77
info@navarro.gs
25700 La Seu d'Urgell (Lleida)

Plaça Cabrinety, 13 baixos
Tel. 972 88 44 51
Fax. 972 88 12 65
17520 Puigcerga (Girona)

Comprem Or

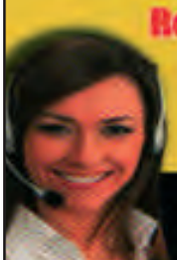

Recollim al seu domicili
Seriietat i discreció
DOFOID
COMPRA-VENTA DE ORO
Truquin's al telèfon gratuït
900 701 085
DOFOID ASSOCIATS, S. L.
C/. Jueus, 6-8
25700 La Seu d'Urgell Tel. 973 351 907
laseu@dofoid.com

FARMÀCIA
PURGIMON
SCP

Tel. 973 351 307

c. Sant Joan Bta. de la Salle, 52
25700 La Seu d'Urgell (Lleida)
joanpurgimon@redfarma.org
Fax 973 351 485

Serveis propis:
- Ortopèdia
- Homeopatia
- Fórmules magistrals
- Dermofarmàcia
- Dietètica infantil i adults
- Plantes medicinals
- Veterinària
- Atenció farmacèutica personalitzada

Serveis concertats:
- GAES (Audífons), cada dimarts
- Dietista, visita cada dimarts
- XARXAFARMA (fes-te la targeta client)

Viatge a Lleida per la Setmana de la Gent Gran

A mitjans d'agost en vam començar a parlar en una reunió a la sala del Consorci d'Atenció a les Persones (1r pis del Centre Cívic), sota la presidència de la regidora de la Gent Gran, Dra. Montserrat Bonet, i les entitats que amb més o menys dedicació hi col·laborem.

D'entrada ja ens van dir que el pressupost havia estat sensiblement retallat, donades les circumstàncies actuals. Encara que el programa no fos tan luxós com altres anys, es procuraria fer semblants actuacions.

Vàrem acordar que el desplaçament enguany el faríem a Lleida per visitar el celler i caves de Raïmat, i aprofitaríem la tarda per visitar la Seu Vella i la major part del bell entorn que la configura.

Aquest escrit és una simple pinzellada d'aquest viatge. Entrar-hi amb profunditat portaria escriure molts fulls i em quedaria curt. Aquí van unes brevíssimes impressions personals. Qualsevol de les persones que hi vam anar podria dir la seva versió.

RAÏMAT. La seva història començà aviat farà cent anys. L'any 1914 la família Raventós comprà 3.200 hectàrees de terres ermes per conrear-hi vinya. És la finca vitivinícola més gran d'Europa en mans d'un sol propietari: el Grup Codorniu.

No és la meva intenció detallar la visita i les característiques excepcionals de la seva explotació. La seixantena de persones que ens hi vam desplaçar van poder experimentar la seva personal versió. I, a part, ens donaren abundant informació escrita amb la qual ens assabentàrem àmpliament d'aquest agratificant visita. Em va quedar gravada a la memòria la xifra de producció anual de vi i cava, en les seves diverses especialitats: cinquanta milions d'ampolles.

Amb bona gana, anàrem a dinar al restaurant El Galeó, prop de l'estació, al carrer Anselm Clavé. En començar a dinar s'uní a nosaltres la regidora de la Gent Gran de la Paheria de Lleida, persona molt agradable que no ens deixà fins a la nostra partença.

Abans d'anar al Castell o la Seu Vella (els lleidatans ho anomenen de les dues maneres), la regidora de la Paheria, Sra. Dolors Arderiu, va tenir l'encert d'acompanyar-nos amb l'autocar a donar un tomb per les noves construccions i urbanitzacions de la capital. És realment impressionant el canvi positiu que en pocs anys ha experimentat la ciutat. Només una dada: fins fa poc a Lleida només hi havia un pont per creuar el Segre, ara n'hi ha cinc, i el darrer és d'una bellesa extraordinària, tant per la seva estètica com per la tecnologia emprada.

LA SEU VELLA. Monument impressionant. Molt abans de la guerra ja estava molt deteriorat. La contesa del any 1936/39 va donar-li el cop de gràcia per deixar-ho tot malmès. D'uns anys ençà ho estan restaurant a fons, i està quedant magnífic. Ens va fer de guia un col·lega voluntari, que hi posà la millor voluntat, però s'allargà excessivament, es feu un embolic amb personatges i dates, al final ja quasi emparentava Carlemany amb Napoleó. Als que també realitzem aquest servei a la Seu, ens va anar molt bé, per prendre nota del que no s'ha de fer. De totes maneres, cal ser agraïts pel seu interès i bona voluntat. En resum, un viatge ben aprofitat, la millor manera de celebrar aquesta setmana que a la nostra ciutat, va arrelant any rere any

Carles Dalmau
La Seu, octubre 2011

Arxiu Miquel Planella

Arxiu Miquel Planella

El ”verd” de Nadal

Les sortides a la muntanya per anar a buscar "verd" és un bon costum sempre que se sàpiga respectar la natura perquè d'aquests fruits es nodreixen molts dels animals.
Portar un ram de vesc dels roures, del galzeran, etc. és senyal de bona sort.
Moltes cases, durant aquests dies es guarneixen amb aquests vegetals que donen fruit a l'hivern i representen un bon auguri per les famílies. Per això se'ls relaciona amb el desig de la bona sort.

El solstici d’hivern

21 de desembre. És el primer dia d'hivern i el més curt de l'any. El calendari astronòmic actual es va implantar l'any 1582 pel Papa Gregori XIII i no coincideix amb el calendari astronòmic actual que diu que la data correspon al 21 de desembre i no pas al 25 com diu l'altre.
Els refranys populars parlen sobre l'allargament dels dies: "Per Nadal un pas de pardal". "Per Sant Esteve un pas de llebre" . "Per Ninou un pas de bou". En aquest dia comencen les fires d'aviram, conegudes també com a fires dels Galls. A Barcelona se la coneix amb el nom de la "Fira de Sant Tomàs".
Des d'aquest dia fins al dia de Nadal, hi havia el costum de celebrar una fira en diferents indrets de Catalunya, on per diferents carrers i places, s'exposaven una gran varietat d'objectes que s'agrupaven per especialitats.
La Fira del Gall a Barcelona, se celebrava a la rambla de Catalunya o a la Gran Via i era molt freqüent veure passar els ramats d'indiots, dirigits pels seus amos. Actualment, aquestes fires són molt escasses per la presència de supermercats. No obstant, encara hi ha algú que ven galls d'indi pels voltants del Born i també al mercat de Vilafranca, on els pagesos exposen el seu aviram nadalenc: galls, galls d'indi, ànecs, etc.

Les felicitacions de Nadal

L'origen i la finalitat de la felicitació de Nadal no era la de rebre un paper que digués "Bon Nadal", era una manera d'expressar un cert afecte a un familiar o amic quan aquest la rebia. Els primers regals (també anomenats anteriorment estrenes) eren "pa i nous" i es donaven als nens i als serveis públics. Els forners regalaven coques, els fideuers pasta per a l'escudella, etc. Els nens recitaven l'anomenat "dècimes". En canvi, ara la tradició és el revés: és el poble qui dóna als professionals d'alguns oficis (escombriaire, carter, etc.) a canvi d'unes felicitacions impreses. La primera felicitació impresa del món va ser editada a Barcelona l'any 1831 per la inventiva de la vídua de Brusi i Fills, destinada als seus repartidors del "Diario de Barcelona", per saludar i desitjar la bona sort als subscriptors. Cada cop més, aquesta tradició s'està perdent i ha quedat limitada als familiars o amics que no veus de fa molt de temps.

Les rifes

Número de l'any 1813

Décim de l'any 1904

Décim de l'any 1954

Pràcticament totes les rifes del cicle Nadalenc ténen una intenció benèfica i, amb motiu d'aquest esperit nadalenc, arriben a adquirir més popularitat que no pas les que es fan durant la resta de l'any.
Les rifes són un costum molt antic de les terres catalanes. La primera rifa de què tenim notícia és la Rifa dels Porcs, que va ser iniciada per al sosteniment de l'Hospital de Sant Llàtzer de Barcelona, fundat l'any 1115 per l'Orde dels Antonians amb la finalitat d'obtenir més mitjans per assistir als malalts de lepra.

El tió i la nit de Nadal

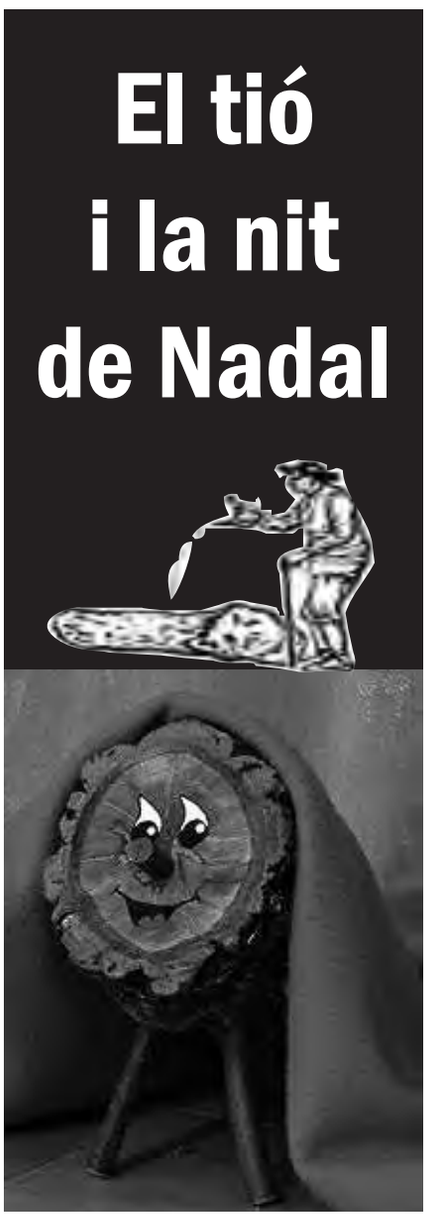

És un costum català que se celebra normalment la vigília de Nadal. Hi ha qui ho celebra el mateix dia de Nadal, quan la família està reunida. El tió representa el símbol del geni del bosc que és el benefactor de la casa (perpetuació del foc de la llar). Equival a l'avet, típic dels països nòrdics i germànics. El tió és una soca adormida i cal despertar-lo picant ben fort per obtenir regals per a tothom (fertilització cíclica de l'arbre).
Els tions d'alzina i roure són els millors. Un bon garrot flexible i consistent per bastonejar-lo assegurarà una collita abundant. Dies abans es prepara el tió tapant-lo amb un sac, una manta o una cortina perquè no es constipi. Se li dóna menjar cada dia: pa, etc. Si fa sol se'l treu perquè li toqui el sol. Un tió malaltís pateix de restrenyiment. Moments abans de ferlo cagar se li crema el morro i se'l rega amb vi (símbol de joventut i vitalitat). Després es pica ben fort tot cantant: *Tió, tió, caga torró no caguis arrengades que són salades, caga torrons que són molt bons*. La nit de Nadal es dorm poc. Hi ha una dita que diu: "Aquesta nit, només una cama al llit".
Tradicionalment s'inaugura el Pessebre amb el Cant de les Nadales més populars, abans d'anar a la Missa del Gall. En aquest moment és quan es posa la figura del nen Jesús perquè ja és nat i no es desfà fins el dia de la Candelera (2 de febrer), en què finalitza el Cicle Nadalenc i s'inicia el de Carnestoltes. Les Nadales no són res més que cançons de Nadal i tenen un denominador comú: alegria, esperança i desig de Pau. Una de les més antigues nadales que coneixem, procedent de la comarca de la Ribagorça, va ser recollida al segle X. Primer van ser els Joglars els que les transmetien oralment i més tard, la mainada les aprenien a l'escola o bé es transmetien els grans als petits de boca en boca. Les nadales de tota la vida que més es canten són: "El Noi de la Mare", "Les dotze van tocant", "El desembre congelat", "El dimoni escuat", "La Pastora", "Nit de vetlla", "El rabadà", "Fum, fum, fum" etc. Però la més popular pels catalans és, sens dubte ES *EL CANT DELS OCELLS* la qual va ser divulgada arreu del món pel mestre Pau Casals; d'autor desconegut, fou impresa en forma de goig al segle XVII i encara perdura.

La Diada de Nadal

La Diada de Nadal és una festa tradicional familiar. Nadal és la festa més gran de l'any. Per a moltes famílies és l'únic dia de l'any en què es reuneix tota la família; per això, cal que cadascú la dignifiqui tant com pugui. Hi ha la dita que diu "Per Nadal, qui res no estrena res no val".

El dia de Nadal, els pastors celebren el naixement dels primers xais. Es reuneixen amb els pagesos al costat de la llar de foc, on el foc simbolitza l'altar i reviuen els avantpassats amb la flama del tió que cremen. D'aquí surt la dita que diu: "Per Nadal, cada ovella al seu corral".

La millor manera de celebrar la Diada és amb un bon menjar: si la Diada és solemne, també ho ha de ser el menjar. L'àpat d'aquesta diada és dels més importants de l'any en tots els Països Catalans. Segons els indrets o comarques, el plat fort serà un o altre i el dinar típic és constituït pel següent: l'escudella de galets, amb una gustosa carn d'olla catalana: bou, be, porc i gallina, així com la pilota amb pinyons i les botifarres blanca i negra.

El rostit de pollastre o capó o gall d'indi i el tall rodó de bou, lligat amb fil i rostit. El farcit, fet de pomes, prunes, panses i pinyons, servit dins del pollastre rostit o en cassoleta a part.

Per beure: bon vi, el de la bóta del racó i, no cal dir-ho, el cava català.

Les postres, a base de torrons de Xixona, d'Alacant, d'Agramunt i els de massapà. També les neules, vi ranci i les panses, figues, nous, mel i mató.

Els Pastorets

La representació del naixement i adoració dels Pastorets en entremès i més tard en drama teatral, va néixer de l'antic Cant de la Sibil·la Eritrea, que era una dona anciana a la qual Apol·lo (el déu del sol) donava per Nadal el do de predir el judici final i l'adveniment de Jesús. El segle XIII es féu la primera traducció al català, que ens ha arribat fins avui coneguda com "El Cant de la Sibil·la". Però no va ser fins el segle XVIII quan va ser l'inici dels Pastorets tal i com els coneixem actualment: hi ha una representació de les forces del mal i del bé que estan representats per dimonis i àngels, es discuteixen el món de l'home que està representat pel rabadà.

ELECTRICA ESCALDES

INSTAL·LACIONS
REPARACIONS
ELECTRODOMÈSTICS

TEL.: 804 562
A/e: electricaescaldes@andorra.ad

Av. les Escoles, 11 - AD700 ESCALDES (Principat d'Andorra)

Els Sants Innocents

La Diada dels Innocents havia sigut, des de fa molt temps enrerra, l'inici de les festes de Carnaval: "De Nadal a Carnestoltes, set setmanes desimboltes". Malgrat que l'Església ho volgués camuflar commemorant la matança dels nadons feta pel rei Herodes, la gent del poble seguia tenint ganes de fer gresca. A casa nostra, va ser tradicional l'elecció d'un "Bisbetó" a les catedrals i d'un "Abató" als convents fins que es va prohibir i es va traslladar la festa al 6 de desembre que és la diada de Sant Nicolau. Els Sants Innocents, se celebra el 28 de desembre i antigament era un costum molt estès enganyar els aprenents i la mainada, manant-los a cercar productes inexistents: "La clau de girar el taller", "L'aigua de tremolis tremolons, etc".

El Cap d'Any

Aquest costum ha anat creixent al compàs de la moda i la comercialització. Un dels actes més importants d'aquesta nit de Cap dAany consisteix a menjar dotze grans de raïm que, segons diuen, porten la sort si són menjats al compàs de les dotze campanades de mitjanit. Aquesta nit, que és la nit de Sant Silvestre, és la festa major de les bruixes i tothom creu que és el dia de l'any en què tenen més poder. Antigament i encara avui, sobretot als llocs de pagesia, la gent pren mesures per tal d'evitar la visita de les bruixes. Costum com fer una creu amb la pala en tapar el caliu de la llar amb cendra, o mullar amb aigua beneïda les portes i finestres i, sobretot, tapar el forat del pany amb una branqueta de llorer o romaní beneït, entre molts altres, encara es fan: "Per Sant Silvestre entren les bruixes per la finestra".

Padrins estimats

Aquests darrers tres anys he tingut l'oportunitat de visitar diverses escoles de l'Alt Urgell, la Cerdanya i Andorra per anar a parlar del meu llibre de relats *El meu padrí és un crac*, que els alumnes havien llegit i treballat prèviament a l'aula. Si entrar en contacte directe amb els lectors és sempre un motiu de satisfacció, fer-ho amb lectors joves (d'entre 9 i 15 anys) és tot un goig. La mainada té una espontaneïtat que difícilment trobem en les persones adultes i per això mateix resulta tan gratificant conversar amb ells sobre el llibre que acaben de llegir. Les seves opinions són sempre sinceres i a l'autor li són molt útils per poder saber què agrada i què no als joves lectors.

El llibre a què faig referència és un recull de nou contes en què padrins i padrines i néts i nétes són els protagonistes de les aventures. L'obra vol ser un homenatge a la saviesa de la gent gran i, alhora, a la transmissió d'aquests coneixements d'una generació a una altra.

En aquestes visites a les escoles vaig aprendre molt. Els nens i les nenes em van fer preguntes, com s'escau en aquesta mena d'activitats, però jo també els en vaig fer. De les seves respostes en vaig treure conclusions interessants, que donarien per a més d'una reflexió. Així per exemple, els vaig preguntar quants tenien els padrins vivint amb ells i amb els pares a casa. Molt pocs van aixecar la mà, potser dos o tres en classes de més de vint alumnes. Quan els deia que, antigament, a gairebé totes les cases hi vivien tres generacions (nens, pares i padrins) es quedaven molt sorpresos. Certament, els temps han canviat molt i, conseqüentment, les estructures familiars també han experimentat una gran transformació.

> **"Cada dia ens demostreu que sou persones compromeses amb la Seu i el conjunt de la societat.**

De les respostes a les meves preguntes també en vaig extraure algunes curiositats interessants. A la pregunta de com anomenen als pares dels seus pares, les resposten van ser molt diferents segons el lloc. A Cerdanya, dominen els avis per damunt dels padrins i els iaios. A la Seu d'Urgell, la cosa està bastant repartida, amb una major força del mot iaio/iaia. En canvi, a Organyà i a Coll de Nargó, el predomini de la denominació padrí/padrina és gairebé absolut.

I una altra constatació: les padrines són totes (i quan dic totes vull dir totes) unes excel·lents cuineres. Quan els vaig preguntar si els agradava el menjar de la padrina, els ulls de tota la classe es van il·luminar de sobte i un unànime "Síííííííííííí!" va omplir l'aula. Després van venir les precisions: una és una experta en canelons, una altra en sopa de fideus, una altra en croquetes de pernil...

De totes les visistes en vaig treure una conclusió: els nens i les nenes estimen molt els seus padrins i les seves padrines.

Isidre Domenjó

Esmolem la memòria

Des de fa uns anys, al nostre Esplai se celebren uns tallers d'exercici de memòria. Tenen força acceptació per la quantitat de persones que hi assisteixen. En aquest número d'**Anys Daurats** us proposem una experiència semblant, amb algunes variants, podríem considerar-ho com un joc.
Fem DEU preguntes sobre cinc temes concrets, relacionades totes amb la nostra ciutat, i que se situen en el temps del passat segle XX . La gran majoria dels lectors en deuen tenir un cert coneixement. Ara es tracta que, individualment o en grup, s'encerti la pregunta. Cal esprémer la memòria o consultar llibres que tractin de la nostra ciutat.

Detallem seguidament els temes sobre els que versaran les preguntes:

1.- Usos i costums de la nostra ciutat
2.- Alcaldes del nostre Ajuntament
3.- Noms o detalls d'alguns carrers de la Seu
4.- Fets tràgics
5.- Dones de la ciutat que han deixat petjada.

Comencem...?

Tema 1

1.- Els dies de mercat a la Seu ara són els dimarts i els dissabtes. Fa uns cinquanta anys, quins dies de la setmana eren mercat?
2.- Des de les carreteres de Lleida i Puigcerdà, fa uns setanta anys, hi havia un carrer

que era l'entrada oficial a la ciutat. Quin és el nom d'aquest carrer?

Tema 2

1.- Les eleccions municipals de l'any 1931, amb l'estrenada República Espanyola, donaren un nou alcalde a la ciutat. Sabeu els seu nom i cognom, o si més no, el nom que en deien de casa seva?
2.- El 1939 s'inicià la llarga dictadura franquista. Com es deia el primer alcalde que tingué la ciutat amb el nou règim?

Tema 3

1.- Al centre de la Seu hi ha un carrer curt i molt transitat. Durant el passat segle canvià quatre o cinc vegades de nom. Com es digué durant els quaranta anys, anteriors a la democràcia?
2.-El carrer Bisbe Guitart, acabada la guerra, no tenia sortida. ¿Quin renom se li donava popularment, fins els anys cinquanta, que s'obrí definitivament?

Tema 4

1.- On tenim el local de l'Esplai hi hagué durant molts anys un bar, cine i teatre que se'n deia el Centre Catòlic. Quin any i, si pot ser, quin dia, s'hi calà foc i quedà tot en runes?
2.- Els primers dies de novembre, passada la fira de Sant Ermengol, hi hagué a la Seu i a la major part del nostre Pirineu una llevantada excepcional, que causà grans destrosses, fins i tot amb pèrdua de vides humanes. Recordes quins dies i quin any va succeir?

Tema 5

1.- L'Hotel Mundial va tenir molta anomenada durant molts anys. Pots recordar-te del nom i cognom de la mestressa de l'establiment ?
2.- Abans de la guerra no hi havia guarderies, però sí que hi havia una mestra que feia classe als pàrvuls. A la seva aula tant hi podien anar 70 com 80 criatures. Recordeu com es deia l'ensenyant i on estava ubicada l'escola?

De les preguntes n'hi ha de fàcils i altres que no ho són tant. Ves fent memòria, llegeix o pregunta a persones grans de la ciutat, segur que te'n sortiràs bé.

Carles Dalmau

Acudits

Jeroglífics

Nou rius de Catalunya

Sudokus

9		3				1		
	8	5		1	2	7		
	1		8		3		6	
6	7		1				2	
			4	6	7			
	9				8		1	7
	4		5		6		7	
		1	3	8		9	5	
		6				2		3

3	1		5				7	4
8	2		1		3	6		
		9			2			8
4						8	1	
9			7		8			3
	5	8						7
1			2			4		
		2	4		1		5	9
6	3				5		2	1

Solucions

Jeroglífics:

Foix, Fluvià, Cinca
Francolí, Gaià, Besòs
Anoia, Segre, Llobregat

Esmolem la memòria:

1-1 Dimarts, divendres i diumenge
1-2 Carrer Garriga i Massó
2-1 Enric Canturri Ramonet. Cal Riambau
2-2 Manel Fiter Dasca
3-1 Carrer del Cèsar
3-2 Darrera el Rispa
4-1 Any 1946, matinada 2 de novembre
4-2 Dies 7 i 8 de novembre de 1982
5-1 Rosa Guardiet Esclusa
5-2 Ramona Moncunill. Ubicació: part de migdia de l'Ajuntament, on ara hi ha el Parc del Cadí

Fes-te soci de l'Esplai i gaudeix de totes les activitats i serveis que t'oferim per només 13 euros a l'any

Nom_____

Cognoms _____ NIF _____

Domicili _____ CP _____ Població _____

Data de naixement _____Telèfons _____

Correu Electronic _____

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA Nom i Cognoms Titular Cte._____

Codi Banc	Codi Sucursal	D.C.	Compte

Telèfons d'interès

Emergències	112
Bombers	973 35 00 80
Policia Municipal (des de mòbil i fixe)	973 35 04 26
Guàrdia Civil	973 35 00 81
Sant Hospital	973 35 00 50
Ajuntament de La Seu d'Urgell	973 35 00 10
Parc Olímpic del Segre	973 36 00 92
Correus	973 35 07 24
Jutjat	973 03 81 80
Biblioteca de Sant Agustí	973 36 06 66
Policia Municipal (des de fixe)	092
Mossos d'Esquadra	088
Policia Nacional	973 35 09 25
CAP	973 35 04 70
Consell Comarcal de l'Alt Urgell	973 35 31 12
Bisbat d'Urgell	973 35 00 54
Estació d'Autobusos	973 35 00 20
Palau d'Esports	973 35 16 21

Obra Social

Fundació "la Caixa"